

Skelett- och mjukdelssarkom hos vuxna, handläggning enligt standardiserat vårdförlopp, SVF

Sarkom är en sällsynt grupp av tumörer med varierande prognos och medicinska utmaningar. De utgör cirka 1 % av alla maligniteter och utgår från bind- och stödjevävnad. De kan uppstå hos personer i alla åldrar och kan förekomma i nästan alla delar av kroppen.

Totalt insjuknar cirka 400 patienter årligen i skelett- och mjukdelssarkom i Sverige varav ca en tredjedel drabbas av skelettsarkom och resterande av mjukdelssarkom. Ungefär en tredjedel av patienterna med sarkom utvecklar fjärrmetastaser. En stor andel av dessa patienter avlider till följd av sin sarkomsjukdom.

Då sarkom är ovanliga tumörer är utredning och behandling av dessa tumörer centraliserad till s.k. sarkomcentrum regionalt i Sverige.

Innehåll på sidan:

- [Vårdnivå och remiss](#)
- [Diagnostik och utredning](#)
- [Behandling](#)

Vårdnivå och remiss

Patienten handläggs primärt vid den enhet där patienten söker för sina symtom.

Vid misstanke om skelett- eller mjukdelstumör (oavsett lokalisation) hos **barn och ungdomar under 18 år kontaktas närmaste barnmottagning** redan samma dag för skyndsam vidare utredning.

Vid **välgrundad misstanke** om skelett-och mjukdelssarkom hos vuxna (gäller inte misstänkta sarkom i buken, urogenitalt eller i öron-näsa-hals-regionen) skrivs omgående **remiss till lokal Ortopedmottagning**. Använd remissmallen "Standardiserat vårdförlopp ortopedi" i Cosmic eller märk remissen med "Standardiserat vårdförlopp". **Vid välgrundad misstanke om mjukdelssarkom** skriver inremitterande **samtidigt remiss till MR enligt SVF**.

Vid osäkerhet kring eventuell välgrundad misstanke skrivs "vanlig" remiss till ortopedmottagning för, i första hand, klinisk diagnostik. Om det därvid uppkommer behov av vidare bildiagnostik ansvarar ortopedén för detta.

Remissen ska innehålla:

- anamnes, ange särskilt symtom eller fynd som ligger till grund för välgrundad misstanke

-företagen utredning

-allmäntillstånd och samsjuklighet

-tidigare sjukdomar och behandlingar*

-läkemedel

-social situation, eventuella språkhinder, tolkbehov eller funktionsnedsättningar*

(*ska vara infört i Cosmic under Gemensamma dokument)

- uppgift om att patienten är informerad om standardiserat vårdförlopp
- kontaktuppgifter för patienten inklusive aktuella telefonnummer uppgifter för direktkontakt med inremitterande (direktnummer).

Inför remittering informera patienten om:

- att det finns anledning att göra fler undersökningar för att ta reda på om patienten har eller inte har cancer
- att patienten kan komma att kallas till utredning snabbt och därför bör vara tillgänglig på telefon

Diagnostik och utredning**Misstanke om skelettsarkom**

Följande ska föranleda misstanke om skelettsarkom:

- djup, bestående skelettsmärta utan annan uppenbar förklaring
- ensidig svullnad eller vilovärk som kan härledas till skelettet och utan annan uppenbar förklaring
- palpabel resistens i skelettet

Vid misstanke ska patienten remitteras till konventionell röntgenundersökning. Bilddiagnostiken kan ge underlag för välgrundad misstanke, se nedan.

Om konventionell röntgen är invändningsfri ska patienten informeras om att oförändrade symtom efter 1–2 månader bör föranleda ny bedömning.

Välgrundad misstanke

Välgrundad misstanke om **mjukdelssarkom** föreligger vid ett eller flera av följande:

- en resistens som uppvisar ett av följande två kliniska fynd:

-storlek över 5 cm

-lokalisering under muskelfascian (ej ruckbar vid spänd muskulatur), oavsett storlek

- fynd vid bilddiagnostik som ger misstanke om mjukdelssarkom
- vävnadsbundet diagnostiskt fynd (histopatologiskt, cytologiskt eller molekylärpatologiskt) som ger misstanke om malign mesenkymal tumör.

Välgrundad misstanke om **skelettsarkom** föreligger vid ett eller flera av följande:

- fynd vid bilddiagnostik som ger misstanke om skelettsarkom
- misstanke om patologisk fraktur utan uppenbar orsak
- vävnadsbundet diagnostiskt fynd (histopatologiskt, cytologiskt eller molekylärpatologiskt) som ger misstanke om malign mesenkymal tumör.

Observera att misstänkta skelettsarkom endast ska biopsieras på sarkomcentrum!

Behandling

Vidare utredning och behandling ska ske vid nationellt sarkomcentrum.

Fastställt: 2017-04-10

Reviderad: 2019-08-21

Giltigt till och med: 2021-08-21

Fastställt av: Medicinsk programgrupp ortopedi och primärvård

Ansvarig grupp: Ortopedi

Granskat av grupp: Ortopedi

Kontaktperson för innehåll:

Anders Lundblad, Distriktsläkare, Wetterhälsan, Privata vårdgivare

Patientinformation

- [Cancer, 1177 Vårdguiden \(nytt fönster\)](#).
- [Vi behöver utreda dig för misstanke om cancer, 1177 Vårdguiden \(pdf, nytt fönster\)](#).

Mer information

[Gällande vårdförlopp sarkom, Regionala Cancercentrum i Samverkan \(nytt fönster\)](#).

Uppdaterad: 2020-02-19

Åsa Pettersson, Bra Liv Hälsan 2 vårdcentral, Vårdcentralerna Bra Liv
fakta@rjl.se